

Вело маркировка

Като част от усилията ни за подпомагане развитието на "инфраструктура" за планинско колоездене в България, Сдружение "Байкария" съвместно със заинтересовани организации, фирми, запалени байкъри и отделни лица инициира и въведе препоръчителен "Правилник за определяне на типове маршрути, ниво на техническа трудност, графични знаци и начини за маркиране на маршрути за планинско колоездене в България".

Това заглавие звучи страшно и дълго, но в крайна сметка зад него се крие опит да поставим основа за уеднаквяване критериите за подбор и маркиране на "официални" МТБ маршрути у нас.

Преди да започнете, помислете за:

1. Планирайте създаването на нови маршрути за планинско колоездене в контекста на съществуващи такива и в съответствие с нагласите на местното население и нуждите на ползвателите (велосипедистите).
2. Създаването и маркирането на маршрути за планинско колоездене да става в съответствие с плановете за управление и регулационните планове по ЗУТ, стратегията за развитие на туризма и след съгласуване със съответните компетентни държавни и общински организации или частни собственици.
3. Изборът на материали и места за поставяне на маркировъчните знаци да бъде максимално щадящ за природната среда.
4. Полагашите маркировката трябва да са запознати с правилата и методиката за маркиране.
5. Дейностите по маркиране на маршрутите трябва да бъдат последвани от инофрмационно обезпечаване и популяризиране чрез пътеводители, уеб страници и др.

Правилник за определяне на типове маршрути, ниво на техническа трудност, графични знаци и начини за маркиране на маршрути за планинско колоездене в България

Представената по-долу информация касае:

- класификацията на маршрути за планинско колоездене;
- начините за определяне нивото на трудност на тези маршрути;
- графичните и допълнителни означения за маркиране на маршрути;
- методика на полагане на маркировката;

Посочените правила и методи има препоръчителен характер и целят уеднаквяването на класификацията и маркировката на маршрутите за

планинско колоездене в България с цел повишаване качеството на тези продукти и подпомагане развитието на планинското колоездене у нас.

Типове маршрути за планинско колоездене.

1. Общи (крос-кънтри) - насочени са към масовите колоездачи, като техническата им трудност варира в широки граници и се отбелязва с подходящ цвят;

2. Главни или многоетапни / многодневни / национални / международни маршрути. Това са многодневни маршрути с голяма дължина, които пресичат цял планински масив, регион или държава. Те би следвало да се възприемат, като основни маршрути, които свързват по-малки звена и центрове. Имайки предвид натоварванията, породени от дължината и акумулираната денивелация по протежението на тези маршрути, те би следвало да имат по-ниско ниво на техническа трудност. При създаването на подобни маршрути трябва да се отчитат фактори, като наличие по трасето на населени места, места за настаняване и хранене, възможност за оказване на медицинска помощ, сервиз и поддръжка на велосипеди. При маркирането им се използва червен цвят и имат приоритет в участъците, където се припокриват с трасета от другите категории.

3. Специализирани маршрути - включват специализирани трасета за спускане, фрирайд, "north shore", 4x и т.н. - те се развиват със самостоятелни обозначения, които не са предмет на този правилник за маркировка.

Определяне нивото на трудност на маршрутите за планинско колоездене.

Тук е разгледан въпроса за определяне нивото на техническата трудност на общите маршрути за планинско колоездене. Нивото на физическа трудност на маршрутите е индивидуално и зависи от индивидуалните възможности на отделните колоездачи и поради тази причина не е предмет на тази категоризация. Нивото на физическа трудност зависи основно от дължината, денивелацията при изкачване и подстилащата повърхност на маршрута. По тази причина те трябва да бъдат отразени върху информационни табла, пътеводители, карти, описания и други източници на информация за съответния маршрут.

Нивото на техническа трудност на маршрута се определя на базата на следните характеристики на маршрута:

- ширина на следата - това е средната ширина на активно ползваемата част от пътеката;

- подстилаща повърхност на трасето - материалите и стабилността на подстилащата повърхност са ключов фактор при определянето на нивото на трудност. Могат да бъдат отличени следните типове подстилаща повърхност : твърда (асфалт, паваж, макадам), стабилна, променлива, ронлива и непредвидима;

- наклон на трасето (максимален и среден) - максималния наклон на трасето се определя от най-стръмната част на трасето, която е не по-къса от 5 метра. Измерва се в проценти с помощта на клинометър. Средния наклон на трасето

отразява денивелцията на трасето върху цялата му дължина. Средния наклон се изчислява, като се раздели общата денивелация на трасето на общата дължина (в метри) и се умножи по сто.

- естествени препятствия и технически елементи на трасето. Тук се включват камъни, коренища, паднали дървета, дупки, издатини, падове и т.н.

Височината на всяко от тези препятствия се измерва от нивото на подстилащата повърхност до най-високата точка на препятствието. Когато препятствието е с различна височина се измерва най-ниската такава, по която е възможно да се кара.

Техническите елементи на трасето включват предмети, които са допълнително поставени на трасето и допълнително повишават нивото на техническа трудност. Такива например са скали, дървета, мостчета, скокове, падове и т.н. При определяне нивото на трудност се вземат предвид, както височината, така и ширината на техническия елемент.

*споменатите по-горе дефиниции са почерпени от класификацията на IMBA.

Таблица за определяне техническата трудност на маршрут за планинско колоездене и съответните цветове.

	 лесен маршрут	 средно ниво на трудност	 високо ниво на трудност	 екстремал маршрут
Ширина на следата	не по-малко от 150 см	75 см или повече	не по-малко от 30 см	30 см и по-малко
Характер на подстилащата повърхност	пътища или широки и гладки пътеки, покрити с асфалт, макадам или друга твърда настилка	твърда и стабилна настилка	променлива	променлива, непредвидима
Среден наклон на пътеката (маршрута)	не повече от 5%	не повече от 8%	не повече от 15%	повече от 15%
Максимален наклон на пътеката	не повече от 8%	не повече от 15%	не повече от 20%	
Естествени препятствия и технически елементи по маршрута	няма	Може да има и по-трудни участъци в случай, че има осигурен алтернативен по-лесен вариант. Може да има мостове, които не могат да бъдат избегнати с ширина не по-малко от 80 см.	Възможно е да има неизбежни препятствия високи 20 см или по-малко Може да има нестабилни камъни Може да има мостове не по-тесни от 50 см, които не могат да бъдат избегнати. Кратки части могат да надхвърлят посочените критерии.	Възможно е да има неизбежни препятствия високи повече от 20см. Може да има нестабилни камъни . Може да има неизбежни мостове широки 50 см или по-малко. В много участъци може да надхвърля посочените критерии.

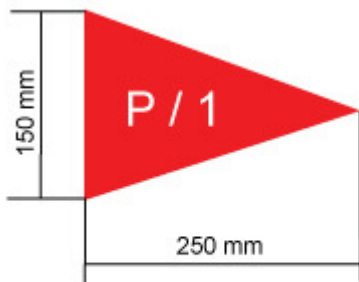
Графични символи.

Графичните символи, които следва да бъдат използвани за маркирането на маршрут за планинско колоездене в България включват:

- равнобедрен триъгълник с размери - ширина на основата 150 мм и дължина на 250 мм, чиито остър ъгъл указва посоката на движение.

Вътрешността на триъгълника е изпълнена с различен цвят в зависимост от нивото на трудност на съответния маршрут, а границите му са отбелязани с бял кант. Във вътрешността на триъгълника се нанася с бял цвят означението на съответния маршрут - буква, цифра или и двете.

- бял квадрат с цветен X във вътрешността - указва грешен път на движение по маршрута.

Графичен символ за маркиране на маршрут за планинско колоездене

Графичен символ, указващ погрешен път на движение.

Цветовото степенуване на нивото на техническа трудност е в следната последователност:

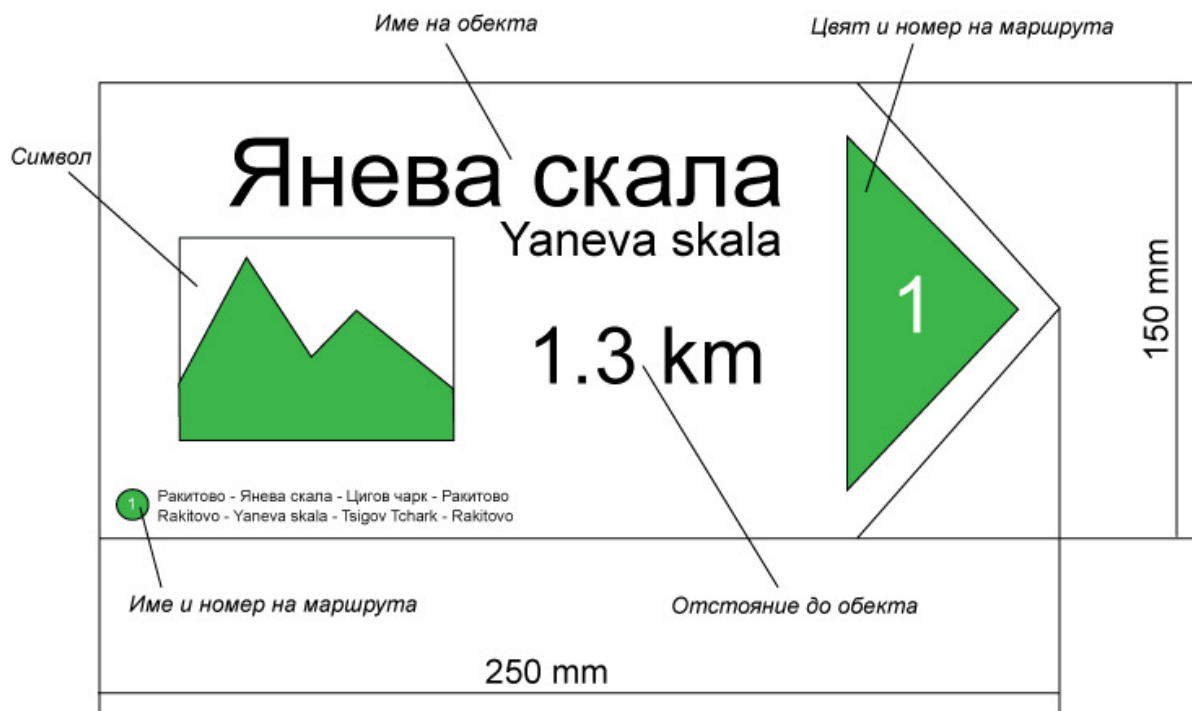
- зелен цвят - технически лесни маршрути;
- син цвят - средно ниво на техническа трудност;
- червен цвят - технически трудни и многодневни/национални/основни маршрути;
- жълт цвят - екстремни маршрути.

Определянето на нивото на техническа трудност на маршрутите за планинско колоездене се определя в съответствие с посочената по-горе таблица.

Допълнителни обозначения

1. Пътепоказателни табелки - различават се следните типове:

- указващи посоката към туристически обекти, хижи, населени места - поставят се на места, където от основния маршрут се отделят пътеки към тези обекти. Те би следвало да съдържат цвят и номер на маршрута, името на обекта, разстояние до обекта, символ характеризиращ обекта (съгласно приложената спецификация).

Пътепоказателна табелка, указваща посоката към туристически обект

- места, където се разделят и събират отделни маршрути. Тези табелки би трябвало да съдържат информация за цвета, номера на трасето и разстоянието до крайната или следваща главна точка по маршрута.

Пътепоказателна табелка при събиране на два маршрута

- табелки, указващи извори, чешми и други водоизточници - трябва да съдържат информация за разстоянието и името на обекта, както и съответния символ.

Табелки при разделяне на маршрута

Препоръчително е табелките да бъдат направени от метал (преимуществено) или дървесина.

2. информационни табла - на тях се представя полезна информация относно маршрут / и в съответния район. Препоръчително е да се монтират на оживени места - пред хижи или в центъра на малки населени места. Добре е да се оформя т.нар. "trail gate", където чрез информационни табла да се дава информация за маршрутите в околността и др. туристически обекти. Това място може да бъде и начална точка на маршрутите и от нея да започват техните описания.

Информационните табла би трябвало да съдържат следната информация:

- детайлна карта на района с нанесени на нея велосипедни маршрути, туристически обекти, чешми и т.н.;
- имена на маршрутите и техническа спецификация (ниво на трудност, дължина, денивелация, цвят и номер);
- полезна информация и телефони (гари, автогари, инфо центрове, болница, полиция и т.н.);

- рекламно поле за спонсори (да не надвишава 15% от площта на таблото);
- снимки от района.

Спонсорски знаци, текстове и послания могат да бъдат поставяни върху информационни табла и материали (брошури, интернет страници, карти), но не и върху маркировъчните знаци и табели.

Номенклатура на маршрутите

Номенклатурата на маршрутите включва допълнителните обозначения с цифри и букви, чрез които се отделят и идентифицират различните маршрути. Цифри се употребяват при маркирането на локални маршрути (общински маршрути). Така например, ако около определен байк център има 10 общински маршрута, то би следвало всеки от тях да бъде обозначен със съответния номер от 1 до 10.

Буквените обозначения се използват за означаване на главни или многоетапни / многодневни / национални / международни маршрути. Буквата се подбира в зависимост от местоположението или темата на маршрута. Така например презродопски маршрут, покриващ територията на Родопите се означава с буквата Р, главни маршрути, покриващи територията на цял планински дял носят името на дела, в който се намират - Алабак - А, Каркария - К, Велийшки - В, Перелик - П и т.н. В случаите, когато те се припокриват с локални маршрути в рамките на триъгълника се обозначават и двете означения (Р/1- би означавало, че се движите по маршрути Рудопия и номер 1 от съответното локално трасе), като се използва приоритетно цвета на главния маршрут.

След маркирането и обозначаването със съответната буква / цифра на даден маршрут, препоръчваме информацията за него да бъде изпратена до www.bikearea.org или www.mtb-bg.com с цел създаването на национална база данни с маршрути за планинско колоездене.

Нанасяне на маркировката

При полагане на маркировката трябва да се спазват следните правила:

- маркировка се полага преимуществено върху скали, а когато това не е възможно върху дървета, стълбове, каменни пирамидки, огради и т.н.;
- маркировка се поставя на обекти, разположени в близост до пътеката или на самата пътека;
- при равни участъци или изкачване маркировка се поставя на височина 1.5 - 2 м;
- при участъци на спускане маркировка се поставя на височина до 1 м или на камъни, разположени на самата пътека;
- при полагане на маркировка да се избягват места, които са или предстои да обраснат с растителност
- когато се припокриват няколко маршрута, е необходимо да бъдат поставяни отделни маркировъчни знаци за всяка група маршрути с еднакъв цвят. В рамките на маркировъчния знак се вписват означенията на всеки от тях с букви, цифри или и двете. Обикновено такава ситуация се получава в началото на маршрутите в рамките на съответното населено място / изходен пункт;
- честотата на маркиране се увеличава в близост до и след всеки разклон, обрасли с растителност участъци и открити места - при такава ситуация е

- необходимо да се поставят знаци през интервал от 20 - 30 м. Същото важи и при при резки или неясни отклонения на маршрута;
- когато пътя / пътеката е ясно открито и без разклонения, честотата на маркиране да е 500 / 700 м.;
 - при наличието на друг маршрут (пешеходен, велосипеден), нанасянето на новата маркировка да не унищожават съществуващата и знаците да се нанасят на същите места, като съществуващите;
 - при припокриване на колоездачена маркировка с пешеходен маршрут, маркировката на колоездачния може да бъде нанасяна през по-големи интервали (1 км);
 - да се почиства с четка, тесла или ренде повърхността, върху която се нанася маркировка;
 - размера на буквите / цифрите е височина 80 мм и ширина 45 мм. Те се изрисуват след засъхването на основната боя на ръка или чрез шаблон;
 - при открити и обрастващи места препоръчваме употребата на пилони (дървени или метални) и каменни пирамидки, върху които да са нанесени прилежащите на маршрута цветове - допуска се изключение от утвърдените графични знаци. Важно е да е поставен ясен маркировъчен знак в края на откритата местност, където маршрута отново влиза в гората;
 - знакът указващ грешен път на движение (бял квадрат с цветен кръст) се поставя в изключителни случаи, когато е налице рязко отклонение на маршрута от досегашната или логична посока на движение. Поставя се и в открити местности или други места, където теренът не позволява нанасянето на ясна маркировка в правилната посока на движение;
 - от началото на маршрута до изхода на населеното място честотата на маркировката да е през 100 м, като в един триъгълник се съчетават всички маршрути по конкретното трасе;
 - в населено място маркировъчните знаци се поставят върху бетонни стълбове, бордюри, огради (с позволение на собствениците);
 - информационните табла се поставят в началото на маршрута и по протежението му съгласно предписанията в частта за допълнителни обозначения.

Издаване на допълнителни материали

Издаването на допълнителни информационни материали би трябвало да е неделима част от процеса по създаване, обозначаване и популяризиране на велосипеден маршрут. Не би следвало да се допуска създаването и популяризирането на маршрут, който не е обезпечен с детайлно описание и не е локализиран върху карта.

Всеки маркиран маршрут би следвало да е подкрепен с:

- общо и детайлно описание;
- техническа информация - профил, дължина, денивелация, терен;
- картосхема, локализираща маршрута в пространството;
- GPS трак и точки, описващи маршрута;
- общо описание на района и негови особености / опасности / ограничения;

Тази информация трябва да бъде публикувана на хартия или в интернет.